

INTERNATIONALE VERGADERING TEGEN WATERVERVUILING TE MEERSBURG

Tijdens deze bijeenkomst werd door de voorzitter Prof. Dr O. Jaag o.a. het volgende gezegd:

Op initiatief van de Nederlandse delegatie, besprak de centrale commissie voor de Rijnvaart in zijn zitting van 10—13 april 1946 te Straatsburg het probleem van de verontreiniging van de Rijn en raadde de gedelegeerden van de landen in deze commissie vertegenwoordigd aan, de aandacht van hun regeringen op dit belangrijke en urgente probleem te vestigen.

Hierop richtte de regering van Nederland aan het „Département politique fédéral" te Bern een memorandum, waarin zij op het grote gevaar dat de toenemende verontreiniging van het Rijnwater voor de watervoorziening van uitgestrekte delen van Nederland, zo ook voor de visvangst in de Rijn oplevert.

Men stelde voor, dat de staten, die aan deze rivier liggen, onderhandelingen zouden aangaan, *teneinde te trachten tot een verbetering te komen van de kwaliteit van het Rijnwater op grond van een overeenkomst. Na zulk een plan zou het mogelijk zijn vast te stellen, welke eisen nodig zouden zijn om de gewenste zuiverheid van het water te verzekeren en welke maatregelen van zuivering zouden moeten worden genomen.*

Ter gelegenheid van het Internationaal Congres voor Limnologie, dat in Zwitserland gehouden werd in augustus 1948, riep de federale bos-, jacht- en visinspectie de leden van het internationale genootschap voor de zalmstand op voor een bijeenkomst te Bazel. In de loop van deze zitting, gepresideerd door M. A. Mathey-Doret, federale inspecteur voor de visvangst, besprak men ernstig het probleem van de vervuiling van de Rijn en men overwoog voor zijn bestudering, het schep-
pen van een internationale commissie voor afvalwater. De vertegenwoordigers van de contracterende staten namen op zich hun regering aan te bevelen, gedelegeerden in deze commissie aan te wijzen en op initiatief van Zwitserland kon deze

langs diplomatieke weg opgericht worden in het voorjaar van 1948.

De 11e juli 1950 kwamen de door de regeringen benoemde gedelegeerden evenals verscheidene waarnemers en raadgevers te Bazel bijeen als „Internationale Commissie voor de bescherming van de Rijn tegen verontreiniging”. Deze commissie ging onmiddellijk aan de slag en vormde een sub-commissie, naar welke Nederland, Duitsland, Frankrijk en Zwitserland twee experts stuurden. Deze sub-commissie werd belast om aan de hand van gemeenschappelijk werk en vooral van een serie onderzoeken, die in de loop van het jaar gedaan waren, vast te stellen, welke de fysische en chemische toestanden van het Rijnwater waren op karakteristieke punten in zijn loop vanaf de Untersee tot in Holland. Deze onderzoeken op fysisch en chemisch gebied, die in het genoemde memorandum vereist waren, waren erop gericht de tegenwoordige toestand van het Rijnwater vast te stellen langs zijn gehele loop om ze vervolgens te doen erkennen door alle staten, die aan de Rijn liggen, als basis waarop de zuivering van de rivier gegrond moet zijn. In de allereerste plaats was het belangrijk in alle onderdelen uniforme methoden van onderzoek vast te stellen, die door alle experts verplichtend toegepast moeten worden; betrouwbare methoden dus om resultaten te verkrijgen, die inderdaad vergelijkbaar zijn op alle punten van monsterneming. Dit voorbereidende werk eist vrij veel tijd.

In de tweede zitting te Schaffhausen in mei 1953, namen de gedelegeerden het programma van onderzoek aan, dat voorgesteld was door de sub-commissie van experts, zodat de onderzoeken half juni 1953 op alle van tevoren in de loop van de Rijn vastgestelde punten konden beginnen. Het was ook in de loop van deze zitting, dat men besloot tot het oprichten van een permanent secretariaat van de commissie, dat zich bevindt in het federale instituut voor regeling, zuivering en bescherming van het water.

Gedurende de derde bijeenkomst van de gedelegeerden, die in mei 1954 te Den Haag werd gehouden, is er gesproken over het ontwerp van het eerste rapport betreffende de gedane onderzoeken (van juni—december 1953) en tijdens de vierde zitting, gehouden te Straatsburg in september 1955, is het algemene rapport over de eerste serie onderzoeken (juni 1953—juni 1954) met algemene stemmen aangenomen. Intussen is het rapport verschenen.

De commissie is van oordeel, dat dit rapport voor het ogenblik een voldoende beeld geeft, hoewel het onvolledig is voor de fysische en chemische toestanden van het Rijnwater voor het jaar, waarin de onderzoeken gedaan zijn.

De onderzoeken zijn tot op heden volgens een enigszins gewijzigd programma voortgezet langs de gehele loop van de rivier.

Deze nieuwe serie onderzoeken zal ons een beeld geven

van de veranderingen, die zich van jaar tot jaar voordoen in de toestand van het Rijnwater en bovendien zal ze ons in staat stellen de ontwikkeling van de toestanden, die de Rijn beheerssen, te constateren.

Gezien de toestand constateert de Internationale Commissie voor de bescherming van de Rijn *dat de Rijn in het algemeen zó in de onderzochte sectoren belast is en in het bijzonder in de sectoren van de benedenloop, dat zonder dralen die maatregelen moesten worden genomen, die geschikt zijn om de toestand te verbeteren.*

Naast deze sombere waarschuwingen, die nochtans uit juiste gegevens voortkomen, verzameld in de loop van een enquête op internationale leest, geven ons enkele zeer optimistische inlichtingen, die de laatste dagen verspreid zijn, de indruk van een vreugdezang.

Ons water zou niet zo bedreigd zijn, als sommige mensen ons willen doen geloven en de verontreinigingen van het water zou over zijn maximum heen zijn, zij zou dus afnemen . . .

Deze stemmen lieten zich laatst te Dusseldorf horen. Hun boodschap heeft ons wel bereikt, doch wij kunnen er geen geloof aan hechten.

Wij kennen de documentering niet, waarop deze verkondiging gebaseerd is. Wij moeten b.v. constateren, dat het zoutgehalte van de Rijn niet is opgehouden toe te nemen sinds ongeveer 1870 en dat zij gedurende deze periode vervijfvoudigd is. Wij vinden nergens de minste aanwijzing van een stabilisatie of achteruitgang van deze neiging, noch op grond van onze eigen contrôle's, noch op die van andere waarnemers. Wij hebben dus geen keus en moeten alles in het werk stellen om een betere bescherming tegen de toenemende vervuiling van ons water in het algemeen en van de Rijn in het bijzonder te verzekeren.

Hoe moeten wij te werk gaan voor de zuivering van de Rijn?

Als men de Rijn wil handhaven in een zodanige staat, dat hij de rol kan spelen, die de oeverbewoners en al diegenen die enig profijt kunnen trekken van het water van deze rivier verwachten, of als men zo'n staat wil scheppen, is het noodzakelijk een reglement op te stellen voor de zuiverheid van het water volgens gemeenschappelijk vastgestelde normen, d.w.z. volgens de minimale eisen, die in een gemeenschappelijk besluit zijn aangenomen. Bovendien heeft zo'n reglement alleen maar zin als het mogelijk is, zich op de één of andere manier ervan te verzekeren, dat deze minimale normen worden gerespecteerd door alle aan de Rijn gelegen staten en wanneer deze onder permanente contrôle geplaatst zijn.

Onze eerste taak zal dus zijn een regeling te maken over de zuiverheid van het water, d.w.z. de middelen onder de ogen te zien, waarmee de zuivering van de Rijn verzekerd kan worden.

Zoals reeds is gezegd zal dit reglement moeten garanderen,

dat de Rijn de rol zal kunnen spelen, die hij geroepen is te spelen. Wij zouden niet anders willen. De rivier moet door zijn zelfreiniging doen wat hij kan; hij moet niet worden beschouwd vanuit het standpunt „raak me niet aan”; maar men moet hem niet, op welk punt van zijn loop ook, meer opleggen dan hij kan verdragen.

Men zou eventueel op de volgende basis een reglement kunnen opstellen voor de zuiverheid van het water. Het afvalwater, dat geloosd wordt hetzij in de zijrivieren van de Rijn, hetzij direkt in deze rivier, moet op een zodanige manier worden gezuiverd, dat zich in de rivier geen enkele toestand vormt, die een gerechtvaardigde eis van de oeverbewoners zou kunnen benadelen.

In de praktijk zou misschien de beste oplossing zijn, door een gemeenschappelijke overeenkomst vast te stellen, in welke toestand de Rijn boven Bazel het Duits-Zwitserse bassin zou moeten verlaten om in het Frans-Duitse bassin te komen. Een nieuwe controlepost zou moeten worden opgericht, waar de Rijn in het Duitse gebied komt en ook op het punt waar hij Holland binnenkomt. Voor iedere controlepost moeten normen vastgesteld worden betreffende de kwaliteit van het water en de controle op deze punten zou permanent moeten zijn.

Wanneer men dan constateert dat tengevolge van de bevolkingstoename, of tengevolge van een grote ontwikkeling van industrie in een gegeven deel van de rivierloop, de normen van het reglement betreffende de zuiverheid overschreden worden, moet men de verontreinigers zich laten aanpassen aan de nieuwe toestand, m.a.w. men moet de genomen regelingen voor de zuivering van het afvalwater verzwaren.

De veelvuldige taken, die de controle van de Rijn met zich meebrengt, de onderhandelingen met hen, die het water vervuilen, zijn van zo'n omvang dat zij niet deugdelijk uitgevoerd kunnen worden zonder de oprichting van een Internationaal Rijn Instituut, een soort uitvoerend bureau met vertegenwoordiging van alle staten langs de Rijn gelegen en waarvan de bijzondere taken kunnen worden vervuld hetzij door het Instituut zelf, hetzij door de commissies van de deelnemende landen. De Commissie tot bescherming van de Rijn speelt dan, door zijn internationale samenwerking, de rol van een Rivier Commissie (River Board).

Het meer van Constance (het benedenmeer inbegrepen) stelt bijzondere problemen. In dit bassin zal het erom gaan de pogingen van degenen die geïnteresseerd zijn bij de landen die langs de Rijn liggen, te ondersteunen en te coördineren en wel op afdoende wijze. Het zou waarschijnlijk een groot voordeel zijn, dat de graad van zuiverheid, die door de diverse zuiveringsinstallaties in de omgeving van het meer is te verkrijgen, gemeenschappelijk wordt vastgesteld door de diverse landen, en voor ieder geval apart. Het zal in zijn geheel van betekenis zijn de verschillende belangen te onderzoeken, zoals voor

drinkwatervoorziening en industriewater, voor de visvangst, voor het toerisme en voor de scheepvaart en daaruit de noodzakelijke graad van zuiverheid vast te stellen.

Het zou misschien wenselijk zijn, dat de internationale commissie voor de bescherming tegen vervuiling van de Rijn zich interesseert voor de bijzondere problemen van het meer van Constance en zijn activiteit uitstrekt over het gehele bassin van de Rijn, het meer van Constance ingesloten.

Maar dit is maar een voorstel, dat ik laatst aan onze commissie heb voorgelegd. Het is van belang, dat dit plan leidt tot het algemene streven in alle Europese landen, die langs de Rijn liggen en de vaste wil uitdrukt voor beide zijden van de rivier om in het algemeen de zuiverheid van onze rivieren en meren te bewaren.

Het belangrijkste doel van onze bijeenkomst te Meersburg is een zo intens mogelijke samenwerking te scheppen tussen de belanghebbenden van alle landen in West-Europa, die voor het behoud van de zuiverheid van het water vechten.